

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันปริมาณอาชญากรรมมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นตามอัตราการขยายตัวของประชากรและการขยายตัวของเมือง โดยเฉพาะสังคมไทยกำลังเผชิญกับวิกฤตปัญหาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง จึงส่งผลกระทบต่อสภาพอาชญากรรมซึ่งมีความรุนแรงอยู่แล้วทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ทั้งในด้านปริมาณและความรุนแรงของอาชญากรรม เกิดความสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สิน ในกรณีที่เกิดความสูญเสียต่อชีวิตร่างกาย การตรวจพิสูจน์หาสาเหตุการตายของผู้เสียชีวิตจึงเป็นการสร้างความโปร่งใสให้ปรากฏ และเป็นการสร้างความเป็นธรรมให้แก่สังคม การชันสูตรตามหลักวิชาการก็จะสามารถพิสูจน์ความจริงได้ด้วยหลักการทางนิติวิทยาศาสตร์ หากแต่ในปัจจุบันขาดแคลนบุคลากรที่สนใจงานด้านการตรวจพิสูจน์ศพ อันเนื่องมาจากลักษณะเฉพาะของงานที่ต้องทำเป็นการทำงานกับศพ และคนตาย และยังเกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม เกี่ยวกับคดีความ ต้องไปเป็นพยานศาล ระยะเวลาในการเรียนแพทย์และเรียนเป็นแพทย์เฉพาะทางด้านนิติเวชอีก 3 ปี ตลอดจนการฟ้องร้องจากการทำงานที่ผิดพลาด จึงไม่ค่อยมีใครอยากทำ อีกทั้งงานด้านนี้ยังไม่ค่อยเอื้อต่อความต้องการขั้นพื้นฐาน ในเรื่องเงินผลตอบแทน การยอมรับจากสังคม ทำให้จำนวนแพทย์ทางด้านนิติเวชในประเทศไทยที่มีจำนวนน้อย โดยทั้งประเทศไทยมีแพทย์นิติเวชที่ปฏิบัติงานอยู่จริงประมาณ 100 คนเท่านั้น (สถาบันนิติเวชวิทยา โรงพยาบาลตำรวจ, 2551) ทำให้เกิดปัญหาในการตรวจพิสูจน์ศพทั้งในด้านปริมาณศพที่ส่งตรวจในแต่ละวัน จำนวนแพทย์ จำนวนเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน เครื่องมือที่ทันสมัย ความชำนาญในการตรวจพิสูจน์ศพ และระยะเวลาที่ใช้ในการตรวจพิสูจน์ศพ ซึ่งในช่วงหลายปีที่ผ่านมาปัญหาที่สำคัญอีกประการคือการขาดแคลนตำราด้านนิติวิทยาศาสตร์ที่จะให้บุคคลากรด้านนิติเวชศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ประกอบกับรัฐบาลได้แก้ไขกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในหมวด 2 ว่าด้วยการชันสูตรพลิกศพ ในมาตรา 150 ได้กำหนดให้ต้องมีการชันสูตรพลิกศพ ผู้เสียชีวิต ในกรณีที่เป็นการเสียชีวิตโดยผิดธรรมชาติ อันประกอบด้วย การฆ่าตัวตาย ถูกผู้อื่นทำร้ายให้ตาย ถูกสัตว์ทำร้ายตาย ตายโดยอุบัติเหตุ หรือ ตายโดยยังไม่ปรากฏเหตุ รวมทั้งการตายระหว่างการอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานของรัฐ โดยกำหนดให้พนักงานสอบสวนในท้องที่ร่วมกับแพทย์ที่ได้รับมอบหมายให้ทำการชันสูตรพลิกศพ คือ แพทย์นิติเวชศาสตร์ หรือแพทย์

ประจำโรงพยาบาลของรัฐ,แพทย์ประจำสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด,แพทย์ประจำโรงพยาบาลของเอกชนที่ขึ้นทะเบียนเป็นแพทย์อาสาสมัครตามระเบียบของกระทรวงสาธารณสุข เพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้เสียชีวิตและผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นญาติของผู้เสียชีวิตให้ได้รับความเป็นธรรมอย่างแท้จริง เป้าหมายสำคัญของข้อบังคับในกฎหมายนี้ ก็เพื่อสร้างความโปร่งใสให้กับกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐ โดยเฉพาะการตายที่ภาษาชาวบ้านเรียกว่า วิสามัญฆาตกรรม หรือตายในระหว่างการควบคุมของเจ้าพนักงาน ซึ่งญาติของผู้เสียชีวิตมักรู้สึกกลางแกลงสงสัยว่าเสียชีวิตเพราะต่อสู้อย่างแท้จริง หรือเป็นการจัดฉากของเจ้าหน้าที่ ซึ่งกรณีเช่นนี้ หากมีการชันสูตรตามหลักวิชาการรวมทั้งการตรวจสถานที่เกิดเหตุสามารถพิสูจน์ได้ด้วยหลักการทางวิทยาศาสตร์ กฎหมายนี้ถือเป็นการคุ้มครองประชาชนไม่ให้ถูกฆ่าตายด้วยการกระทำอันมิชอบ หรือแม้แต่ตายแล้วก็อาจจะยังสามารถหิ้วตัวคนผิดมาลงโทษได้

การตรวจพิสูจน์ศพจึงเป็นกระบวนการนำความรู้และความเห็นทางนิติวิทยาศาสตร์ไปประยุกต์ใช้ในกระบวนการยุติธรรม เพื่อพิสูจน์ความจริงให้กระจ่างแจ้ง สืบหาตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษที่แท้จริงมาลงโทษ และปกป้องสิทธิผู้บริสุทธิ์ให้พ้นจากข้อกล่าวหา ซึ่งกระบวนการทางนิติเวชนี้แม้จะไม่เป็นที่แพร่หลาย เพราะงานส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการผ่าศพ การตรวจชิ้นเนื้อ การตรวจเนื้อเยื่อ การตรวจเปรียบเทียบสารพันธุกรรม ฯลฯซึ่งมีความยุ่งยากและสลับซับซ้อน หากแต่ผลงานที่ผ่านมาของแพทย์นิติเวชที่ช่วยพิสูจน์ความจริง หาสาเหตุการกระทำความผิดจนถึงการนำผู้กระทำผิดมาลงโทษได้นั้น ทำให้สังคมไทยเริ่มเชื่อมั่นในความสำคัญและสนใจในงานด้านนิติเวชมากขึ้น

สถาบันนิติเวชวิทยา โรงพยาบาลตำรวจ เป็นสถาบันในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติมีหน้าที่ในการตรวจพิสูจน์ศพ เพื่อนำข้อมูลเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม พิสูจน์ความจริงนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษและการให้บริการประชาชนด้านการตรวจเปรียบเทียบสารพันธุกรรม (DNA) จึงเป็นหน่วยงานของรัฐ ที่ส่งเสริมและสนับสนุนในด้านการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน รักษามาตรฐานการเปิดเผยข้อมูลที่จะส่งผลกระทบต่อคดี สร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชน ทำให้ปริมาณศพที่ส่งมาตรวจพิสูจน์ที่สถาบันนิติเวชวิทยา โรงพยาบาลตำรวจในแต่ละวันมีเป็นจำนวนมาก แต่จำนวนแพทย์และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านนิติเวชที่รองรับกับปริมาณงานยังมีจำนวนน้อยไม่สอดคล้องกับปริมาณงาน ทำให้แพทย์และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจึงต้องแบกรับภาระงานที่มีปริมาณมาก ซึ่งกรณีมีความยุ่งยากซับซ้อนในการตรวจศพก็จะต้องใช้เวลาในการตรวจมากขึ้นเป็นเงาตามตัว ทำให้แพทย์และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเกิดความเครียดในการทำงาน ประกอบกับค่าตอบแทน และสวัสดิการที่ได้รับก็ไม่เพียงพอต่อการยังชีพในสภาพสังคมปัจจุบัน

จนเกิดปัญหาบุคลากรทางด้านนิติเวชขาดแคลนอันเนื่องมาจากการย้ายโอนสายงานไปปฏิบัติหน้าที่ในสายงานอื่น ทำให้การปฏิบัติงานของสถาบันนิติเวชวิทยา โรงพยาบาลตำรวจไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาเป็นพยาบาลที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลตำรวจ ได้เห็นการปฏิบัติของสถาบันนิติเวชวิทยามาโดยตลอด และมีโอกาสพูดคุยสอบถามแพทย์ผู้ปฏิบัติงานด้านนิติเวชของสถาบันนิติเวชวิทยาจึงได้ทราบถึงปัญหาในการปฏิบัติงานของสถาบันนิติเวชวิทยา โดยเฉพาะปัญหาในการตรวจพิสูจน์ศพ ทำให้เกิดความสนใจที่จะศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการตรวจพิสูจน์ศพและแรงจูงใจที่จะทำให้บุคลากรที่ปฏิบัติงานนิติเวชศาสตร์อยู่ปฏิบัติหน้าที่ในสายงานนี้มากขึ้น และมีกำลังใจในการทำงานที่ดี เพื่อประโยชน์ในการตรวจพิสูจน์ต่าง ๆ และอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน

มูลเหตุจูงใจในการศึกษา

เนื่องด้วยผู้ศึกษาเป็นเป็นนักศึกษาในสาขาบริหารงานยุติธรรม คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และรับราชการในสังกัดโรงพยาบาลตำรวจ จึงเห็นสภาพปัญหาของการตรวจพิสูจน์ศพของสถาบันนิติเวชวิทยา โรงพยาบาลตำรวจ ที่มีปริมาณศพที่ส่งมาตรวจพิสูจน์ในแต่ละวันมีเป็นจำนวนมาก แต่จำนวนแพทย์และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านนิติเวชที่รองรับกับปริมาณงานนั้นว่ามีน้อยไม่สมดุลกัน ทำให้แพทย์และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจึงต้องแบกรับภาระงานที่มีปริมาณมาก ทำให้เกิดความเครียดในการทำงาน ประกอบกับค่าตอบแทน สวัสดิการที่ได้รับก็ไม่เพียงพอต่อการยังชีพในสังคมปัจจุบันจนเกิดปัญหาบุคลากรทางด้านนิติเวชขาดแคลนอันเนื่องมาจากการย้ายโอนสายงาน ทำให้เกิดความขาดแคลนบุคลากรทางด้านนิติเวช ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะหามูลเหตุจูงใจที่จะให้บุคลากรที่ปฏิบัติงานนิติเวชอยู่ปฏิบัติงานมากขึ้น และมีกำลังใจในการทำงานเพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. เพื่อศึกษาทัศนคติของผู้ปฏิบัติงานด้านนิติเวชของสถาบันนิติเวชวิทยา โรงพยาบาลตำรวจ
2. เพื่อศึกษาทัศนคติของผู้ปฏิบัติงานด้านนิติเวช ต่อปัญหา และ อุปสรรคในการตรวจพิสูจน์ศพของสถาบันนิติเวชวิทยา โรงพยาบาลตำรวจ

3. เพื่อแสวงหาแนวทางในการแก้ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานด้านนิติเวชของสถาบันนิติเวชวิทยา โรงพยาบาลตำรวจ

ขอบเขตในการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาปัญหา อุปสรรคในการปฏิบัติงานของแพทย์นิติเวช และเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในสถาบันนิติเวชวิทยา โรงพยาบาลตำรวจ

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าคือ แพทย์นิติเวชและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการตรวจพิสูจน์ศพในสถาบันนิติเวชวิทยา โรงพยาบาลตำรวจ จำนวน 220 คน

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาเรื่องปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการตรวจพิสูจน์ศพ ของสถาบันนิติเวชวิทยา โรงพยาบาลตำรวจ ได้กำหนดนิยามศัพท์ในการศึกษา ดังนี้

1. การตรวจพิสูจน์ศพ หมายถึง การตรวจศพเพื่อหาสาเหตุของการเสียชีวิต ซึ่งในกฎหมายไทยเรียกว่า การชันสูตรพลิกศพ โดยศัพท์คำนี้แปลมาจากคำภาษาอังกฤษว่า Postmortem Examination หรือ Autopsy หมายถึง การตรวจหลังตาย ขบวนการในการตรวจศพ หรือชันสูตรศพประกอบไปด้วยการดูภายนอก การผ่าศพดูพยาธิสภาพภายใน การเก็บเลือดหรือน้ำคั่งหลังตรวจทางห้องปฏิบัติการ การตัดชิ้นเนื้อตรวจด้วยกล้องจุลทรรศน์ รวมถึงการตรวจพิเศษอีกมากมาย ซึ่งต้องใช้ความรู้พื้นฐานทางวิทยาศาสตร์

2. ผู้ปฏิบัติงานด้านนิติเวช หมายถึง บุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการตรวจพิสูจน์ศพ ได้แก่

2.1 แพทย์นิติเวช หมายถึง แพทย์ทางนิติเวชศาสตร์ซึ่งได้รับวุฒิบัตรหรือได้รับอนุมัติจากแพทยสภา ในที่นี้หมายถึงของแพทย์นิติเวชของสถาบันนิติเวชวิทยา โรงพยาบาลตำรวจ

2.2 เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านนิติเวช หมายถึง บุคลากรที่ปฏิบัติงานในสาขาต่าง ๆ ของสถาบันนิติเวชวิทยา โรงพยาบาลตำรวจ ในที่นี้หมายถึงการปฏิบัติงานนิติเวช ด้านบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน ด้านอาคาร สถานที่ อุปกรณ์ในการทำงาน ด้านรายได้และค่าตอบแทน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชา

3. ปัญหาและอุปสรรค หมายถึง ข้อจำกัด/ข้อขัดข้องต่าง ๆ ที่ขัดขวางให้เกิดความไม่สำเร็จ หรือ ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ในการตรวจพิสูจน์ศพ ของสถาบันนิติเวชวิทยา โรงพยาบาลตำรวจ ได้แก่ ด้านคดี ด้านบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน ด้านอาคาร สถานที่ อุปกรณ์ในการทำงาน ด้านรายได้และค่าตอบแทน

4. สถาบันนิติเวชวิทยา โรงพยาบาลตำรวจ เป็นสถาบันอยู่ภายใต้สังกัดสำนักงานแพทย์ใหญ่ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ทำหน้าที่ชันสูตรพลิกศพหาสาเหตุการตาย โดยใช้หลักวิชานิติเวชศาสตร์ และนิติวิทยาศาสตร์ตรวจพิสูจน์และค้นคว้าหาหลักฐานในบุคคลที่มีชีวิต ศพ เศษส่วนของศพที่พนักงานสอบสวนส่งมาให้ตรวจ ครอบคลุมพื้นที่กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงทัศนะของผู้ปฏิบัติงานต่อการปฏิบัติงานด้านนิติเวชของสถาบันนิติเวชวิทยา โรงพยาบาลตำรวจ
2. ได้ทราบถึงทัศนะของผู้ปฏิบัติงานด้านนิติเวช ต่อปัญหา และ อุปสรรคในการตรวจพิสูจน์ศพของสถาบันนิติเวชวิทยา โรงพยาบาลตำรวจ
3. ได้ทราบถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานด้านนิติเวชของสถาบันนิติเวชวิทยา โรงพยาบาลตำรวจ

ชื่อแฟ้ม: 09บทที่ 1
ไดเรกทอรี: G:\7เสาวลักษณ์
แม่แบบ: C:\Documents and Settings\admin\Application
Data\Microsoft\Templates\Normal.dot
ชื่อเรื่อง: บทที่ 1
เรื่อง:
ผู้เขียน: COMPUTER
คำสำคัญ:
ข้อคิดเห็น:
วันที่สร้าง: 19/05/52 ๑๕/๐๕/๕๒ ๒๒:๒๒ น.
เปลี่ยนหมายเลข: 5
บันทึกล่าสุดเมื่อ: 09/06/52 ๐๕/๐๖/๕๒ ๑๐:๑๔ น.
บันทึกล่าสุดโดย: vip
เวลาในการแก้ไขทั้งหมด: 21 นาที
พิมพ์ครั้งสุดท้ายเมื่อ: 23/06/52 ๒๓/๐๖/๕๒ ๐๕:๔๕ น.
เป็นงานพิมพ์ที่เสร็จสิ้นขึ้นสุดท้าย
จำนวนหน้า: 5
จำนวนคำ: 1,285 (ประมาณ)
จำนวนอักขระ: 7,325 (ประมาณ)